

PROSPERITA®

Prosperita? Především! Nic jiného neřeším.

**Od ledna do dubna 2026
zbankrotovalo 255 subjektů**

V dubnu tohoto roku soudy v ČR vyhlásily bankrot 62 obchodních společností, o 17 % více než ve stejném měsíci loňského roku. Insolvenčních návrhů soudy v dubnu přijaly 114, meziročně o 16 % více. Vyplyvá to z analýzy, kterou provedla společnost CRIF – Czech Credit Bureau na základě dat portálu www.informaceofirmach.cz. Za první čtyři měsíce roku soudy vyhlásily celkem 255 firemních bankrotů. Je to nejvyšší počet po roce 2019. Oproti stejnému období loňského roku se počet bankrotů zvedl o 6 %. Insolvenčních návrhů soudy od ledna do konce dubna přijaly 447, jejich počet byl meziročně o 18 % vyšší. I zde jde o nejvyšší počet od roku 2019. (tz)

Brambory: klíčovým cílem je vysoká odolnost vůči suchu

Brambory jsou jednou ze základních potravin Čechů. Chutnají nám, jsou zdravé, a receptů na to, co vše se z nich dá připravit, existuje nespočet. V našem jídelníčku jsou nezastupitelné, a profitují z nich i mnohá domácí zvířata. Neobejde se bez nich potravinářský průmysl ani výroba alkoholu. A kdoví, jaký doplněk stravy z nich bude za pár let slavit úspěch na trhu, třeba právě ten na regulaci hmotnosti nebo určený na ozdravení ledvin. To ale předbílám. Laicky domýšlím informace Ing. Jaroslava Čeply, CSc., výkonného ředitele Výzkumného ústavu bramborářského Havlíčkův Brod. Naznačil, čím se zdejší odborníci dnes zabývají a čím nás brambory a další hlíznaté plodiny mohou překvapit.

Brambory patří do českého jídelníčku jako samozřejmost. Čím napomáhá váš ústav k tomu, aby tomu tak bylo i do budoucna?



Ing. Jaroslav Čepel, CSc., výkonný ředitel Výzkumného ústavu bramborářského Havlíčkův Brod

Myslím, že zásadním příspěvkem je naše výzkumná odborná činnost, která přispívá k tomu, že se v ČR šlechtí kvalitní odrůdy, mnozí kvalitní sadba, používají moderní technologické postupy, uplatňuje integrovaná ochrana proti chorobám a škůdcům a výsledkem je skutečnost, že se na stoly spotřebitelů dostává dostatek jakostních hlíz.

Naše činnosti jsou organizačně rozděleny do několika specializovaných pracovišť, která společně pokrývají celý komplex problematiky pěstování, ochrany i využití brambor. Struktura ústavu zahrnuje jak vědecko-výzkumná oddělení zaměřená na genetické zdroje, ochranu rostlin či pěstební technologie, tak i laboratorní a poradenská pracoviště a technickohospodářské zázemí. Oddělení genetických zdrojů se stará o jedinečnou kolekci odrůd brambor v prostředí in-vitro. V genové bance uchovává více než 2700 vzorků bramboru. Jde o kulturní i plané druhy, které se také využívají ve šlechtění. Významné jsou materiály vzniklé především při

řešení výzkumných geneticko-šlechtitelských projektů zaměřených na tvorbu genotypů bramboru s vysokou odolností k biotickým a abiotickým faktorům a diferencovanou vnitřní kvalitou pomocí biotechnologických postupů a experimentální hybridizace s využitím různých úrovní ploidie a zdrojů odolnosti. Základní data o původu uchovávaných vzorků a popisná data jsou ukládána do speciálních databází, které jsou dostupné všem šlechtitelům a výzkumným pracovníkům po celém světě. Přestože není VÚB specializovaným šlechtitelským pracovištěm, podařilo se mu vyšlechtit řadu odrůd bramboru, jako jsou odrůdy Valfi, Val Blue (odrůdy s modrofialovou dužninou) Val Red (červenostakatá dužnina), Valy, Valkýra, Valmont, Valmína a Valda. Odrůdy jsou často oceňovány na výstavě Země Živitelka v Českých Budějovicích Zlatým klabem.

Významnou součástí výzkumného ústavu jsou oddělení ochrany brambor a škůdců

technologií. Ochrana brambor proti chorobám i škůdcům v posledních letech prochází výraznou změnou, která souvisí jak s legislativními omezeními, tak s novými poznatky. Postupné zpřísňování evropských pravidel vede k omezování některých dříve běžně používaných účinných látek, zatímco u řady škůdců, ale i chorob je stále častěji zaznamenávána rezistence vůči dostupným přípravkům.

Současně roste důraz na šetrnější přístup k životnímu prostředí, což nutí odborníky i pěstitelé hledat nové, udržitelnější způsoby ochrany. Pěstování brambor ve středoevropských podmínkách je dlouhodobě vystaveno tlaku celé řady škodlivých organizmů. Ze škůdců patří v České republice mezi nejzávažnější mandelinka bramborová, larvy kovaříků známé jako drátovcí, a v množitelských porostech především mšice, které přenášejí virové choroby.

pokračování na straně 4

ČLFA: financování firem a domácností roste

Členské společnosti České leasingové a finanční asociace poskytly v prvním čtvrtletí letošního roku firmám, podnikatelům a spotřebitelům finanční prostředky v objemu 84,4 miliardy korun. To představuje meziroční růst o 10 %, tedy téměř o osm miliard korun více než ve stejném období loňského roku. ČLFA tak dlouhodobě potvrzuje svou dominantní roli ve financování mimo bankovní sektor v České republice.

Členové ČLFA poskytli firmám a podnikatelům financování v objemu 75,8 miliardy korun, což znamená více než 10% meziroční růst. Výrazně rostlo i financování zboží a služeb pro spotřebitele, které se zvýšilo o 8 % na 8,6 miliardy korun.

„Výsledky prvního čtvrtletí potvrzují, že specializované financování je pro české firmy i domácnosti nepostradatelné. Růst napříč segmenty ukazuje na silnou investiční aktivitu podniků i stabilní poptávku spotřebitelů. Členské společnosti ČLFA tak dál sehrávají zásadní roli v modernizaci ekonomiky a obnově firemních flotil, technologií i vybavení,“ uvedla Jana Hanušová, předsedkyně představenstva ČLFA.

Na pořízení silničních dopravních prostředků poskytly členské společnosti v prvním čtvrtletí 26 miliard korun (+10 %). Z toho 18 miliard korun směřovalo na financování osobních vozidel, což představuje meziroční růst o 16 %. Díky financování členů ČLFA bylo zakoupeno 18 922 nových osobních vozidel, tedy o 13 % více než před rokem. Výrazný růst zaznamenalo také financování strojů a zařízení. Od ledna do března 2026 poskytly členské společnosti ČLFA podnikům téměř devět miliard korun, což je meziročně o 19 % více. Factoringové společnosti sdružené v Asociaci factoringových společností České republiky vykázaly za první čtvrtletí postoupené pohledávky v objemu 82 miliard korun, tedy o 10 % více než loni.

Ke konci března spravovaly členské společnosti 958 000 aktivních leasingových a úvěrových smluv s celkovým objemem pohledávek 357 miliard korun.

Česká leasingová a finanční asociace sdružuje 34 specializovaných finančních společností. Její členové reprezentují:

- 86 % trhu specializovaného podnikatelského financování,
- 83 % trhu spotřebitelského financování,
- 95 % trhu factoringu. (tz)

Najdete uvnitř listu

Čeští drobní investoři čelí paradoxní situaci 3

Pro posílení konkurenceschopnosti českého zemědělství a role zemědělců v ekonomice i společnosti 6

Každá třetí žádost o připojení solárního zdroje je zamítnuta 7

Recyklace elektroodpadu má výsledky

Symbolických 2025 firem, obcí a institucí obdrželo za rok 2025 environmentální vyúčtování od společnosti REMA Systém. Jde o dokument, který přehledně ukazuje, jaký přínos mělo jejich odpovědné nakládání s elektroodpadem. Společně letos zapojené firmy uspořily více než 65 milionů kilogramů CO₂ nebo 62 milionů kilowatthodin elektrické energie – to odpovídá ročním emisím 15 000 osobních automobilů nebo roční spotřebě přibližně 18 000 domácností.

Environmentální vyúčtování pomáhá firmám pochopit, jak odevzdání i jediného vysloužilého elektrozařízení k recyklaci významně pomáhá planetě a životnímu prostředí, a nabízí konkrétní přehled o dopadech zpětného odběru elek-

tronními daty o dopadech svých aktivit. Environmentální vyúčtování jim umožňuje tato data jednoduše využít v praxi, vysvětlil Ondřej Rybář, analytik společnosti REMA Systém, která patří mezi tři největší kolektivní systémy zajišťující sběr odpadních elektrozařízení v ČR.

Dokument vyčísluje úspory dosažené zpětným odběrem – na každých 100 kg správně odevzdaného elektroodpadu připadá v průměru úspora 211 kWh elektrické energie, 70 kg primárních surovin, 22 m³ vody, snížení emisí CO₂ o 221 kg a zamezení vzniku 400 kg odpadu. Pro představu – ekologická likvidace jedné lednice o hmotnosti 50 kg ušetří 34 kg původních surovin, které by jinak bylo nutné získat těžbou a zpracováním přírodních zdrojů o hmotnosti přesahující několik set kilogramů.

Krumlová, marketingová manažerka společnosti REMA Systém. Dodala, že se získanými čísly pak mohou podniky dál pracovat například v rámci ESG komunikace.

Environmentální vyúčtování připravuje REMA Systém ve spolupráci se společností CI3. Získávají ho subjekty, které v daném roce odevzdají alespoň 600 kg odpadních elektrozařízení prostřednictvím kolektivního systému REMA Systém.

Společnost REMA Systém v loňském roce vysbírala celkem 29 491 110 kg elektroodpadu, což představuje 74% míru zpětného odběru – o devět procentních bodů víc, než je zákonná hranice. Přispěla tak k ochraně životního prostředí a celkem uspořila:

■ 62 273 345 kWh elektrické energie

Brambory: klíčovým cílem je...

dokončení ze strany 1

Z chorob představují zásadní problém plíseň bramboru a alternariové skvrnitosti, ale i v posledních letech vzrůstající význam některých chorob hlíz, jako je například stříbřitost slupky. Zatímco v minulosti byla ochrana proti chorobám a škůdcům založena především na intenzivním využívání chemických přípravků, současný vývoj směřuje k jejich uvážlivějšímu a cílenějšímu použití. Stále větší důraz je kladen na integrovanou ochranu, která kombinuje chemické, biologické i agrotechnické postupy. V praxi to znamená například využívání odolnějších odrůd, přesnější sledování výskytu škůdců a chorob, včasné prognózy a signalizace. Tento komplexní přístup umožňuje nejen účinněji chránit porosty brambor před ztrátami na výnosu a kvalitě, ale zároveň lépe reagovat na současné environmentální i legislativní požadavky. Ochrana brambor se tak postupně posouvá od jednostranného spoléhání na chemii k vyváženému systému, který zohledňuje jak potřeby produkce, tak i ochranu životního prostředí.

Oblast agrotechniky a pěstování brambor je nedílnou součástí činnosti VÚB, která je řešena v oddělení pěstebních technologií. Výzkum je zaměřen na nové výzvy v systému pěstování polních plodin. Mezi ně v posledním období patří zejména vývoj postupů zpracování půdy při pěstování brambor tak, aby bylo efektivně omezeno riziko vodní eroze. Výsledky se již uplatňují v praxi, a jsou i součástí legislativních opatření. Není možné přehlédnout ani tolik diskutovanou probíhající změnu klimatu. Její dopady se dotýkají i pěstování brambor. Ověřovány jsou možné systémy využití kapkové závlahy v podmínkách bramborářské oblasti, které přinášejí pozitivní výsledky.

Jde o potravinu, která je vhodná při mnohých dietách. Proč?

Brambory jsou z dietetického hlediska vysoce cennou potravinou. Jsou lehce stravitelné, mají nízký obsah kalorií a prakticky žádný tuk. Díky vysokému sytívacímu efektu a komplexním sacharidům jsou ideální součástí redukčních diet. Brambory jsou vynikajícím zdrojem draslíku, který odvodňuje a pomáhá regulovat krevní tlak. Dále obsahují významné množství vitamínu C a vitamínů skupiny B. Přestože obsahují málo bílkovin, ty obsažené mají vysoce kvalitní aminokyselinové složení. Jsou přirozeně bezlepkové a vhodné pro celiaky i kojeneckou výživu. Brambory mají nízký obsah sodíku, jsou ideální při ledvinových dietách nebo redukci otoků.

Výzkumný ústav bramborářský má bohatou historii, vždy se snažil povznést pěstování brambor a jejich zpracování na vyšší úroveň. Co je jeho posláním dnes?

Výzkumný ústav bramborářský byl založen v tehdejší Německé Brodě v roce 1923. Během své více než stoleté existence prošel mnoha změnami, a to jak po odborné, tak i společenské stránce. Posláním společnosti nyní je provádět výzkum, vývoj a inovace v oblasti šlechtění, pěstování a užití brambor. V rámci své výzkumné činnosti se zaměřujeme i na další zemědělské a perspektivní plodiny, zdroje významných potravinářsky a farmaceuticky využitelných látek, jako jsou topinambur, jakon, čekanka a další.

V systému rezortních výzkumných organizací MZe chceme i nadále zaujímat jedinečnou roli výzkumu a poradenství v oblasti brambor, a to nejen v segmentu rostlinné výroby, ale i potravinářství a zdravé výživy.

Jakými projekty se nyní zabýváte a k čemu poslouží?

V posledních letech byly díky řešení výzkumných projektů vyvinuty nové metody prognózy a signalizace plísně bramboru a alternariových skvrnitostí, včetně nových certifikovaných předpovědních map listových chorob. Důležitým výsledkem výzkumu bylo také vytvoření specializovaných veřejných databází odrůd brambor a jejich náchylnosti k vložkovitosti hlíz



bramboru a aktinobakteriální obecné strupovitosti bramboru.

Zaměřujeme se nyní především na oblast integrované ochrany, kde je cílem řešení výzkumných úkolů dosažení zdravých porostů, vysokých výnosů a kvalitních hlíz. Ochrana brambor proti chorobám i škůdcům v posledních letech prochází výraznou změnou, která souvisí jak s legislativními omezeními, tak s novými poznatky. Postupné zpřísňování evropských pravidel vede k omezování některých dříve běžně používaných účinných látek, zatímco u řady škůdců, ale i chorob je stále častěji zvažována rezistence vůči dostupným přípravkům, to už jsem ale naznačil. Proto se zabýváme projekty zaměřenými na alternativní způsoby biologické ochrany brambor za využití bioagens a látek přírodního původu, na alternativní postupy ochrany brambor proti chorobám a škůdcům minimalizující negativní vliv na životní prostředí nebo na integrovanou ochranu vůči přenašečům virových chorob v sadbových bramborách a dalších plodinách. Řešena je i regulace plevelů při pěstování brambor. Výzkum je zaměřen na řešení této problematiky z pohledu úbytku účinných herbicidních látek. Vyvíjeny jsou i postupy vhodné do oblastí, kde je použití herbicidů omezeno. Jsou to zejména pásma hygienické ochrany vodních zdrojů. Také je řešen i výzkumný projekt, který se zabývá inovacemi v technologii pěstování brambor pro výrobu škrobu s ohledem na cirkulární ekonomiku. Zajímavé jsou i nové zkušenosti s pěstováním brambor a sóji v systému agrovoltaických panelů. Tato problematika je řešena na úrovni mezinárodního projektu v rámci přeshraniční rakousko-české spolupráce programu INTERREG (ATCZ00217 – TASTE).

Zemědělské praxi napomáhají v rozhodování výsledky výzkumu, které jsou součástí řady vydaných certifikovaných metodik.

Úzce spolupracujete se šlechtiteli. Jaké odrůdy brambor se v budoucnu nejvíce uplatní na českých polích? Budou to ty s obřími hlízami, vysokým výnosem, ty, které vyrostou i za nadměrného sucha, nebo ty, které budou obsahovat více vitamínů a minerálů než doposud?

Nejlépe kombinace všeho, avšak s výjimkou obřích hlíz, přeci jenom jsme zvyklí na běžné hlízy velikosti 3,5–6 cm. Ale zpět k vaší otázce. Současné šlechtění brambor reaguje na klimatickou změnu a přísnější ekologické limity. Klíčovým cílem je vysoká odolnost vůči suchu, rezistence vůči chorobám (zejména plísní bramboru). Důraz se klade také na zvyšování výnosů a vylepšení kulinářských či nutričních vlastností. Šlechtění se nejčastěji zaměřuje na klíčové oblasti, jako je odolnost vůči klimatickým extrémům, vyšší tolerance k dlouhodobému suchu a extrémním výkyvům teplot, polní rezistence k chorobám a škůdcům.

Ve velmi blízké budoucnosti nás čeká intenzivnější využívání nových genomických technik (NGT). Výsledkem bude zrychlení šlechtění pomocí sekvenování DNA a genových editací. Nové genomické techniky umožňují velmi přesné a cílené úpravy genetické informace. Pro pěstování brambor přinášejí nové možnosti v odolnosti vůči chorobám, toleranci k suchu a snížení spotřeby pesticidů. Hlavním cílem je odolnost vůči plísní bramboru, což umožní snížit spotřebu pesticidů.

Jste členskou organizací Asociace výzkumných organizací, která se snaží o podporu aplikovaného výzkumu a vývoje, o to, aby se české know-how dostávalo do praxe a přinášelo užitek. K tomu jsou potřeba peníze. Je jich dost, nebo málo?

Asi se nenajde respondent, který by odpověděl, že peněz je dost. Vždyť o ně jde přeci až na prvním místě. Ale vážně. Naše zdroje pro financování pocházejí ze čtyř oblastí. Jsou to národní dotace MZe, institucionální financování, účelové financování a smluvní výzkum. Aktuálním tématem je pro nás snaha o posílení institucionálního financování na úkor účelového. Znamenalo by to vyšší stabilitu, možnost investování do strojů a přístrojů, ale i lidských zdrojů. To nám nyní chybí, hrozí ztráta konkurenceschopnosti v prostředí VaVaI, hrozí dokonce i útlum činnosti. Získání projektů je velmi složité a úspěšnost velmi nízká, i přes kladné hodnocení našich návrhů. Trápí nás také disproporce mezi snižujícími se prostředky na institucionální financování a trváním na plnění všech výsledků plánovaných v době, kdy výše těchto prostředků byla nastavena na výchozí úrovni.

A kdyby financí najednou přibýlo, co by bramboráři dokázali ekonomice a spotřebitelům nabídnout?

V oblasti šlechtění a práce s genovými zdroji by došlo k vyšší úrovni vybavení přístrojovou technikou pro oblast rozvoje genetického markerování, což u brambor představuje klíčový nástroj pro urychlení šlechtění, tvorbu odrůd odolných vůči chorobám a zlepšení výnosů. Umožňuje šlechtitelům vybírat rostliny s požadovanými vlastnostmi přímo na úrovni DNA, aniž by museli čekat na vyhodnocení v polních podmínkách. Dostatek prostředků by nám také umožnil více se zabývat testováním virových chorob pomocí technik PCR. V oblasti pěstitelských technologií by došlo k vyšší intenzitě činnosti při vývoji biopesticidů, udržitelné strategie ochrany brambor proti nejdůležitějším škůdcům s ohledem na nárůst rezistence a úbytek účinných látek, více bychom také využívali technologie UAV a AI pro zefektivnění šlechtění a množení sadby brambor, zaměřili bychom se rovněž na využití algoritmů umělé inteligence a robotických technologií pro ekologicky udržitelnou regulaci zaplevelení v okopaninách.

Prostřednictvím výše naznačených, ale i dalších aktivit by se získané výsledky promítly do snížení nákladů producentů brambor, zvýšených výnosů a konečný spotřebitel by v obchodní síti našel dostatek kvalitních hlíz brambor z české proveniencí.

Už v minulosti se ústav potýkal s nedostatkem odborníků, změnila se situace? Mají mladší ročníky zájem o další využití brambor?

Mladí lidé častěji volí přístup vystřídat více zaměstnání, přináší jim to četnější zkušenosti, flexibilitu, a nakonec jsou titi pracovníci na trhu práce i více žádaní. Práce s plodinami, jako jsou brambory, vyžaduje ale určitou stabilitu a dlouholeté získávání zkušeností. Takoví lidé se sice nacházejí, ale je to už složitější. Nejvíce mě mrzí investovaný čas i prostředky na několikaleté zaucení mladého pracovníka, když pak odejde na zkušenou jinam. Samozřejmě musíme se bavit

i o finančním ohodnocení, protože na investice do personálních zdrojů se také nedostává.

Na vašich webových stránkách nabízíte topinambury. Může si sadbu objednat i jednotlivec, který by si je rád pěstoval na zahradě? Čím je tato plodina pro lidský organizmus přínosná?

Součástí naší činnosti je také výzkum v oblasti pěstování a využití méně rozšířených hlíznatých plodin. Dlouhou řadu let je touto plodinou topinambur hlíznatý (*Helianthus tuberosus*). VÚB vlastní odrůdy topinambur Zlata, Rút, Skarlet a Karina. Topinambur je mimořádně zdravá dietní zelenina s oříškovou chutí. Jeho hlavním přínosem pro výživu je vysoký obsah prebiotické vlákniny inulinu, která podporuje střevní mikroflóru a nízký glykemický index, díky čemuž je ideální pro diabetiky a při redukčních dietách. Mezi klíčové nutriční a zdravotní benefity patří stabilizace cukru v krvi. Inulin se v trávicím traktu mění na fruktózu. Nezatežuje slinivku, a proto se topinamburu přezdívá „diabetická brambora“. Podporuje také trávení a hubnutí, zlepšuje vstřebávání minerálů (vápník, hořčík) a podporuje zdravý mikrobiom. Zasytí s minimem kalorií. Je bohatým zdrojem stopových prvků, obsahuje vysoké množství draslíku, železa, fosforu, mědi a vitamínů skupiny B a C. Sadbu si může zájemce objednat prostřednictvím kontaktů uvedených na našem webu www.vubhb.cz.

Rostlina pojmenovaná jakon by mohla pomoci vylepšit kondici nejméně z nás. Je šance, že se začne v ČR pěstovat ve velkém? A že bude lidem chutnat? Nebo se z ní budou vyrábět doplňky stravy?

Jakon (*Smallanthus sonchifolius*) je další plodinou, kterou se zabýváme. VÚB má dvě odrůdy Graciella a Fiorella. Jakon je jihoamerická vytrvalá rostlina z čeledi hvězdnicovitých. Pěstuje se pro své podzemní hlízy, které jsou křupavé a šťavnaté. Využívá se především jako zdravá potravinová a přírodní sladidlo. Stejně jako u topinamburu sladkou chuť nezpůsobuje běžný cukr, ale inulin, proto je jakon vhodný i pro diabetiky. Podporuje trávení, působí jako prebiotikum (přispívá ke zdravé střevní mikroflóře) a pomáhá snižovat hladinu cholesterolu. Konzumuje se hlavně za syrova v ovocných či zeleninových salátech. Lze jej ale také péct, vařit nebo odšťavňovat. Je ale náročný na pěstování. Vyžaduje slunné stanoviště s dostatkem vláhy. Rostlina dorůstá výšky až 1,5 metru. Hlízy jsou citlivé na mraz, proto se v tuzemsku předpěstovávají a sázejí ven až v polovině května. Složitost pěstování a nejasné výsledky z jednotlivých let jsou omezující pro pěstování ve velkém. Nicméně pro drobné pěstitele je naopak ideální plodinou.

Myslíte si, že výzkum účinků brambor na lidské zdraví přinese ještě některá zásadní překvapení?

Nikdy se nesmíme domnívat, že víme vše, a platí to i u brambor. Nepůjde asi o zcela o zásadní překvapení, ale výzkum bílkovin brambor přináší velmi zajímavé poznatky, které z nich dělají vysoce kvalitní alternativu k živočišným proteinům. Mezi hlavní zdravotní přínosy, které tyto studie potvrzují, patří podpora růstu svalů. Izolované bramborové bílkoviny prokazatelně stimuluje tvorbu svalových bílkovin (svalovou syntézu) v klidu i po cvičení. Vědecké studie ukazují, že jsou v tomto ohledu srovnatelné s tradičními syrovátkovými (mléčnými) proteiny. Dále jde o vynikající aminokyselinový profil. Bramborový protein obsahuje vyvážené množství esenciálních aminokyselin, díky čemuž je považován za plnohodnotný rostlinný zdroj. Vzhledem k tomu, že bramborové bílkoviny přirozeně neobsahují lepek ani běžné alergeny, představují skvělou alternativu pro vegany a osoby s intolerancí. Studie na buněčných kulturách a extraktech naznačují, že určité bramborové peptidy vykazují bioaktivní vlastnosti, včetně antioxidačního působení, které může chránit buňky před poškozením.

za odpovědi poděkovala Eva Brixí